

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director: C. DISSESCU

Prim-Redactor: SILIU RĂDULESCU

Censilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Victor Hillard. — *Asupra nouilor tendințe în Dreptul public român.*

C. P. Bălăceanu. — *Toma Dragu. — Juges citoyens ou juges de Metier?*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție S. III. — Responsabilitatea civilă. — Comisionar. — Comitent. — Tratatative.*

(V. I. Costescu cu Sigmund Prager).

Curtea de Apel București S. I. — Contencios administrativ. — Profesor Universitar. — Suspendare.

(Virgil Arion cu Ministerul Instrucțiunii Publice).

Curtea de Apel Iași, S. I. — Dotă. — Imobil dotal. — Instrăinarea lui. Acțiune în anulare. — Dacă se poate opune excepțiunea de garanție.

(Leontina Miller cu Fani Raizovici și Natalia Pelin).

Errata.

ASUPRA NOUILOI TENDINȚE ÎN DREPTUL PUBLIC ROMÂN

Toată gândirea contemporană este înclinată a da realităților organice din toate domeniile o mai mare atențiune ca în trecut, de aceea și doctrina română asupra dreptului public își îndreaptă privirile în ultimii ani cu o stăruitoare pasiune spre o nouă metodă de examinare specifică a realităților românești.

Această sănătoasă metodă promovată în deosebi de D-l Profesor Paul Negulescu cere o adâncă cunoaștere a trecutului nostru istoric, a neajunsurilor vieții publice actuale și o înțelegere intensivă a marilor contururi ce se profilează în viitor.

De aceea cel de-al doilea volum al tratatului de drept administrativ român publicat de D-l Profesor Paul Negulescu este o operă reprezentativă atât prin documentațiunea ce cuprinde asupra stărilor noastre de fapt cât și prin degajarea științifică a normelor de conducere.

În precizarea metodei sale, autorul pleacă de la o serie de fapte ca absența spiritului de raționalizare din serviciile publice, lipsa simțului de „self-control“ la cele mai multe din organele noastre publice, neobișnuința organizării colective, mentalități eronate, care dau greșelilor politicei noastre generale o proporție cu totul neliniștitoare. Astfel hipertrofia atribuțiilor Statului în dauna inițiativelor particulare, imixtiunea sa nejustificată în raporturi de interes limitat a provocat în opinia noastră publică insuficient formată o adevărată psihologie de atotputernicie etatistă.

Astfel concepte juridice ca respectul personalității

individuale, a proprietății particulare, creditul privat, suveranitatea contractului, trebuiesc să nu mai fie stânjenite, pentru ca energiile individuale să poată găsi Stimulatul și stabilitatea de care progresul civilizației are indispensabilă nevoie.

Colectivitatea de contribuabili români a fost supusă la o serie de sacrificii pentru formarea unei burghezii și adaptarea unor instituții burgheze apusene la viața noastră de stat, care însă din cauza vitregiei istoriei noastre, nu corespundeau nici evoluției noastre politice și nici structurii noastre sociale.

Formulelor neo-jumiste de a încerca o consolidare a instituțiilor sociale prin o evoluție anormală de la formă la fond, D-l Profesor Paul Negulescu opune necesitatea întemeierii vieții de stat pe acele așezăminte care au continuitate cu istoria națională și care stimulează inițiativa locală.

Statul Român trebuie să devină un Stat cultural răzimat pe o burghezime țărănească improprietărită și educată atât pentru viața publică cât și pentru maximum de randament economic.

* * *

Pentru ca viața noastră publică să primească baze științifice, D-l Profesor P. Negulescu preconizează o reformare a reprezentanței naționale în valoarea intereselor profesionale și în defavoarea organismelor înclinate a face demagogie în loc de politică științifică.

Lupta pentru putere, spune autorul, nu este o luptă de idei ci de abilități personale, iar legea electorală din 1926 creiază un adevărat privilegiu de exploatare și de încurajarea acestei politici.

Evocând formele de guvernământ din trecut, d-l Profesor Negulescu preconizează sistemul guvernării prin miniștri responsabili față de rege, o singură Cameră electivă, consiliu de Stat — astfel cum a fost în vremea Domnitorului Cuza — și o marcantă hegemonie a competențelor și a bunilor gospodari în treburile publice.

Toate acestea nu pot fi asigurate de cât prin adoptarea doctrinei regalității active, ceiace determină pe autor să nu se mărginească numai la analiza social-juridică a cauzelor numeroaselor noastre lacune constituționale și administrative, ci — procedând la o examinare a textelor de drept public — să releve

variile probleme de drept ce se ivesc în jurul instituției regale.

Astfel se atacă și se rezolvă în mod științific probleme juridice de acută actualitate ca analiza calității juridice de „heres necessarius“ a moștenitorului de tron, în lumina precedentelor istorice, discriminațiunea juridică între regența instituită după depunerea jurământului regelui și înainte de majoratul regelui, cea dintâi exercitând prerogativele regale în numele regelui iar cea de a doua proprio nomine.

D-l Profesor Paul Negulescu evidențiază că noțiunea de delegatar, al poporului român este mai fidel redată prin titlul de Rege al Românilor decât 'Rege al României, modificare care nu ar întâmpina dificultățile politice ce au existat înainte de întregirea Țării.

Tratatul D-lui Profesor Paul Negulescu învederează necesitatea unei noi metode de curagioasă examinare a realităților de fapt specifice nouă și de îndreptare a întregii vieți colective prin dominanța științei verificate de realitate.

Contribuțiunile animatoare ale D lui Profesor Paul Negulescu deschid astfel orizonturi noi pentru dreptul nostru public pozitiv de mâine.

Victor Hillard

Doctor în științe juridice, Avocat

RECENZIE

THOMAS DRAGU.—Jugges-citoyens ou juges de métier ?

Colegul nostru, D-l Toma Dragu, într'un studiu sociologic al legitimității juraților, se întreabă cine trebuie să judece pe criminali, simplii cetățeni sau magistrații de carieră?

Și răspunde, în mod categoric, cu competența cercetătorului și experiența practicianului, că numai juriul.

Considerațiuni multiple, culese din toate domeniile în care juriul își găsește sursa, rațiunea și critica, luminează problema și-i întregesc ansamblul. Aprofundarea instituției și obiectivitatea discuției pun pe un pedestal statornic legitimitatea Curților cu Juri.

Dacă autorul s'ar fi mărginit să înlăture criticele aduse juriului, ar fi făcut o pledoarie de avocat și ar fi temperat zelul celor agitați de o achitare senzațională a judecătorilor neprofesioniști. Când însă cercetezi etiologia crimei, dreptul de a judeca un fenomen social, natura judecății, fundamentul responsabilității și al pedepsei, conchizi cu autorul că numai juriul are și trebuie să aibă competența generală și exclusivă a judecării crimelor.

Crima e un fenomen biologic sau social? Ea ține de natura individului sau a societății?

Scolile penale, burgheze și socialiste, limitau gena crimei la individ sau la revolta provocată de mizeria maselor asupra lui. Istoria și sociologia penală le-au desmintit. În societățile primitive, crima era aproape necunoscută, deși același proces bio-

logic, cerebral stăpâna ființa. În societățile moderne, crima a început prin a fi masculină și numai târziu, când asprimea vieții și exploatarea muncii aduc și pe femeie în luptă, criminalitatea prinde și pe cel de al doilea sex. Codul penal însuș e opera societății noastre.

Crima apare astfel ca un produs social și economic. Aparițiunea ei coincide cu aparițiunea unui anumit sistem de organizațiune socială—acel al proprietății individuale parazitare. Trântorii sociali—excescențe ale proprietății individuale câștigate fără efort—germinează crima. În societate și prin societate criminalii se nasc și recrudescența criminalității lor oglindește acuitatea raporturilor sociale.

Dacă crima e un fenomen social, de ce oare să nu fie judecată de societatea însăși, prin reprezentanții săi, jurații?

Judecătorii profesioniști sunt adesea reprezentanții unei clase, unei anumite ideologii și întotdeauna funcționarii Statului.

Judecătorii de meserie judecă cu știință, iar jurații cu inima. Dar posedă ei știința și nu e mai justă judecata cu inima, când cei ce o pronunță sunt exponenții „moralității mijlocii a societății“ dintr'un anumit loc și anumit timp și nu de totdeauna?

Care e specializarea în materie criminală a judecătorilor de profesie? Și apoi e o știință și o artă de a judeca crimele?

Lă acestea răspund toate propunerile doctrinei și slabele încercări legislative. Un cunoscut sociolog francez spunea că preferă judecata bunului simț al unui muncitor, magaziei de cunoștințe a unui academician.

Și judecata cu inima nu egalează pe cea cu rațiunea? Aici autorul face o incursiune profundă în domeniul științelor sufletului. „Filozofia intuiționistă e de părere că rațiunea e inferioară intuiției în cunoașterea realității. Rațiunea ar sesiza fenomenele în stare statică, intuiția în stare dinamică. Inteligența ne pune în raport cu fenomenele și cu lucrurile, pe când simpatia ne face să comunicăm cu ființele sau cu persoanele. Și procesul intern al unei deciziuni e unul complex, psihologic, deodată subiectiv, emotiv și sentimental“.

Cum jurații n'au decât rareori să se pronunțe asupra materialității faptelor și întotdeauna asupra culpabilității sau neculpabilității acuzatului, procesul psihic—generator al verdictului—singur interesează. El nu e de natură cantitativă, nu vizează în mod obiectiv faptele, ci numai subiectiv, acel „elan vital care străbate și mișcă întreaga făptură omenească“.

În sfârșit, D-l Toma Dragu aduce o notă strict personală în fundamentul responsabilității și al pedepsei, care contribuie la legitimitatea menținerii juriului.

Asupra primelor paragrafe, cunoscând lucrarea anterioară a autorului, — L'Infraction phénomène so-

cial, — ne așteptam la dezvoltarea dată în prezentul studiu. Asupra acestui ultim capitol, însă, încercările autorului dau un aspect nou problemei responsabilității. (Studiul aprofundat e anunțat printr'o nouă lucrare: La Liberté et la Peine).

Liberul arbitru, determinismul, baze ale responsabilității penale sunt înlăturate, întrucât ele privesc libertatea în individ, care ar fi stăpânul acțiunilor sale. Or, nici știința și nici doctrinele penale n'au găsit și n'au putut găsi o baă statornică celor două fațete ale faptului criminal — răspunderea și pedeapsa — și au recurs la un argument de ultimă inspirație — apărarea socială.

Dar, „cum te poți apăra înainte sau după atacul criminal“, când principiul răului e virtual în sufletul infractorului?

Determinant în răspundere și în sancțiune e numai influența socială, inter-contactul individual. „Mediul social, colectivitatea, viața în comun sunt principiul inițial al spiritului, *primum movens* al conștiinței“.

Psichic individual — produs social — este influențat până la maturitate când începe a influența la rândul-i asupra societății. Interdependența e continuă și în timpul aplicațiunii pedepsei, când majoritatea socială cată să moralizeze criminalul-agent de influență anti-socială.

„Crima și pedeapsa fiind cele două relațiuni de forță ale influenței psihice interindividuale în societate, cine ar putea fi chemat să se pronanțe asupra culpabilității criminalilor dacă nu reprezentanții direcți ai majorității sociale, jurații?“

Dacă adăogăm că juriul este o instituție democratică prin natura ei, o emanațiune a self-governement-ului social, trăind numai în societățile cu libertăți garantate și dispărând cu primele manifestații dictatoriale, înțelegem importanța juriului și caracterul de îndreptar în materie a lucrării D-lui Toma Dragu.

C. P. Bălăceanu
Avocat

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența dela 9 Iulie 1950

Președinția D-lui Ar. Alexandrescu, Consilier

V. I. Costescu cu Sigmund Prager

COMISIONAR. — TRATATIVE CONDUSE DE ACESTA. — ACȚIUNE ÎN JUSTIȚIE CONTRA FOȘTILOR CONTRACTANȚI. — EXECUȚIUL EI FĂRĂ INTERVENȚIA EMITENTULUI. — ART. 406 C. COM.

Când tratativele pentru încheierea unei afaceri comerciale au fost duse și îndeplinite de către comisionar în contul comitentului, comisionarul are tot-dea-una dreptul de a face acțiune în numele său, contra persoanelor cu cari a tratat pe socoteala comitentului său, de oarece potrivit art. 406 c. com., pentru

toate afacerile încheiate de el, comisionarul este direct obligat către persoana cu care a contractat ca și cum afacerea ar fi fost a sa proprie, comitentul neputând fi chemat în judecată în locul comisionarului sau alături de acesta.

No. 1148. — Respins recursul făcut de V. I. Costescu în contra Deciziei Curții de Apel din București S. I cu No. 137/1929 în proces cu Sigmund Prager.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de recurs:

„Greșita interpretare a art. 406 cod. com. Violarea art. 347 și urm. cod. com., violarea art. 1204, 1205 și 1206 cod. civil.

Având în vedere că prin deciziunea atacată cu recurs, Curtea de Apel examinând registrele comerciale prezentate de firma intimată și necontestate de recurent, precum și facturile de comandă intervenite între părți, cum și însăși recunoașterile făcute de recurent cu privire la facturi, constată în fapt că firma intimată a furnizat recurentului 288 duzini de pălării dela Casa Borsalino din Paris, în calitate de comisionar, iar nu în calitate de reprezentant al numitei Case, cu sediul la Paris;

Considerând că în conformitate cu art. 406 cod. com., în cazul când tratativele pentru încheierea unei afaceri comerciale au fost duse și îndeplinite de către comisionar în contul comitentului, comisionarul are totdeauna dreptul de a face acțiune în numele său, contra persoanelor cu cari a tratat pe socoteala comitentului său, întrucât textul mai sus citat dispune că, pentru toate afacerile încheiate de el, comisionarul este direct obligat către persoana cu care a contractat, ca și cum afacerea ar fi fost a sa proprie, comitentul neputând fi chemat în judecată în locul, sau alături de comisionar;

Considerând că, deși în speță, marfa a fost expediată de Casa Borsalino, totuși acțiunea a fost bine introdusă de firma intimată în numele ei personal, pentru că instanța de apel constată în fapt — și recurentul nu se plânge de vre-o denaturare — că marfa expediată de casa Borsalino a fost primită de intimat, în calitate de comisionar, și că recurentul a cumpărat marfă deta intimat, căruia i-a și semnat cuvenitele facturi, iar nu de la Casa Borsalino, cu care recurentul nu a avut nici un raport de drept, atât înaintea, cât și după executarea comandei privind furnitura mărfii litigioase;

Considerând că nici partea a doua a acestui prim motiv, bazată pe violarea art. 1204, 1205 și 1206 cod. civil, nu este întemeiată, fiindcă în această privință recurentul s'a mărginit numai să facă o enunțare, fără ca să desvolte, dece și întrucât Curtea de fond a comis o violare a acestor texte, atunci când a dat hotărîrea atacată cu recurs;

Că, în asemenea situațiune, întrucât în cauză nu poate fi dar vorba de o violare a art. 406 cod. com.,

sau a dispozițiilor art. 1204, 1205 și 1206 cod. civ., motivul I de casare este nefondat, iar recursul urmează a fi respins, celelalte motive fiind fără interes juridic.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. I a

Audiența de la 24 Octombrie 1930

Președinția D-lui G. T. Ionescu, consilier

Virgil Arion cu Ministerul Instrucției Publice

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — PROFESOR UNIVERSITAR. — URMĂRIRE PENALĂ. — SUSPENDARE DIN ÎNVĂȚĂMÂNT. — DACĂ POATE SĂ MAI DUREZE CÂND SE CONSTATĂ CĂ INSTANȚELE REPRESIVE NU MAI CONTINUĂ URMĂRIREA. — ART. 1 DIN LEGEA PENTRU CONTENCIOSUL ADMINISTRATIV. — ART. 45 DIN LEGEA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI.

Din moment ce art. 45 din legea învățământului în vigoare la 1919, prevede formal că numai în timpul instrucțiunii și al judecății profesorii sunt suspendați de drept, urmează că această decădere de drept creată de lege împotriva profesorului infractor, este numai o măsură accesorie și deci provizorie, pe timpul cât ține instrucțiunea și judecata infracțiunii, ast-fel că dacă profesorul învederează cu probe certe, că această instrucțiune și judecată nu se mai continuă în potriva sa, ci din contră a încetat în orice mod cursul său legal, această nouă situație în raport cu urmărirea începută contra lui, este de natură să justifice încetarea măsurii accesorie de suspendare, fiind-că alt-fel prin menținerea ei prelungită, chiar după încetarea ori cărei urmăriri, s'ar transforma în adevărată pedeapsă, dată în afară de textul legii, ceace este inadmisibil.

No. 578. — Admisă în parte acțiunea în contencios administrativ intentată de Virgil Arion în proces cu Ministerul Instrucției Publice.

S'au ascultat D nii avocați: Paul Negulescu, Oswald Teodorescu. Gr. Urlățeanu și E. Herovanu pentru reclamant și Titus Dragoș pentru Ministerul pârât.

Curtea,

Asupra acțiunii în contencios administrativ intentată de Virgil Arion, profesor universitar, domiciat în București, Hotel Metropol, cu petiția înreg. la Nr. 1508/930, în contra Ministerului Instrucțiunii Publice și al Cultelor;

Având în vedere concluziunile orale și scrise ale părților și actele invocate;

Având în vedere că reclamantul își întemeiază această acțiune pe art. 1 și 4 din legea pentru organizarea contenciosului administrativ și susține în prim rând că în mod nelegal a fost suspendat în Februarie 1919 de către Ministerul pârât din funcțiunea de profesor titular la catedra de Filosofie a Dreptului și Sociologie dela Facultatea de Drept din Iași, pe mo-

tiv că fusese pus sub urmărire de către instanțele militare, pentru crima de atentat la siguranța statului și înlesnirea operațiilor inamicului, de oare ce o asemenea urmărire în condițiuni legale nu ar fi existat; iar în al doilea rând reclamantul susține că, în tot cazul, menținerea și prelungirea suspendării sale dela 1919 și până astăzi, — fără ca în acest interval de timp instanțele militare să fi efectuat împotriva sa vre un act, care să învedereze din parte-le intențiunea serioasă de a continua această urmărire pe căile legale, fapt ce a fost adus de reclamant și la cunoștința Ministerului pârât, constituie din partea acestuia o măsură abuzivă, pentru a cărei încetare cere Curței să dispună în consecință;

Având în vedere că în fapt se constată următoarele:

La 21 Februarie 1919 reclamantul a fost suspendat de Ministerul pârât din funcțiunea de profesor la Universitatea din Iași, pe baza art. 45 din legea învățământului secundar și superior și în temeiul faptului adus la cunoștința Ministerului de către comandamentul Corpului II de Armată prin adresa cu Nr. 1270 din 2/II/1919; că în contra reclamantului s'a deschis acțiune publică de către Curtea Marțială a acestui comandament, pentru faptul de crimă în contra siguranței Statului și înlesnirea operațiilor inamicului, cercetările fiind în curs. La 4 Noembrie 1920, Ministerul Instrucțiunii cerând Curței Marțiale să-i comunice rezultatul acestei acțiuni publice, Primul Comisar Regal raportor, prin adresa cu Nr. 8929 din 12 Noembrie 1920, răspunde că dosarul privitor pe Virgil Arion și alții se află la comandamentul Corpului 2 de Armată, de unde până la acea dată nu s'a înapoiat.

Reclamantul Virgil Arion a continuat să rămână suspendat din învățământ timp de aproape 11 ani și la 21 Decembrie 1929 notifică Ministerului pârât, că, de oarece în tot acest interval de timp instanțele militare respective nu au găsit cu cale să ia în privința sa vre-o dispozițiune oarecare, sau să fi efectuat în contra-i vreun act de instrucțiune, nu înțelege să suporte mai departe această situațiune nedreaptă și în consecință cere să fie reintegrat la catedră și repus în toate drepturile de care a fost până atunci lipsit. Ministerul Instrucțiunii nedând urmare cereri reclamantului, acesta introduce în contra-i, la 1 Februarie 1930, înaintea Curții, acțiunea în contencios administrativ, al cărei obiect este expus mai sus.

În cursul procesului și în urma desbaterilor urmate în ședințele dela 31 Martie 1930, și 22 Septembrie 1930, această Curte, ca instanță de contencios, a cerut în temeiul art. 10 din legea de organizare a contenciosului, coroborat cu art. 24 din noua lege de accelerare, atât Ministerului Armatei cât și Consiliului de Răsboiu al Corpului 2 de Armată să-i comunice rezultatul sau stadiul acțiunii publice deschisă la 1919 în contra reclamantului, pentru faptele menționate mai sus, și în acelaș timp să-i înainteze toate actele referitoare la această acțiune publică. Prin adresele cu Nr. 13800 din 11/11/30 și 22577 din 2 Octombrie 1930 Consiliul

de Război comunică Curței că : „prin ordinul Corpului 2 Armată cu Nr. 9845 din 5 Ianuarie 1919, reclamantul Virgil Arion, împreună cu alții, a fost pus sub urmărire pentru faptele de atentat contra Siguranței Statului și înlesnirea operațiilor inamicului, prevăzute și penate de art. 53 Tit. II Adț. din Codul Just. Militare ; că dosarul acestei chestiuni perzându-se, s'a încercat a se reface, însă nu s'a putut obține decât copie după ordinul de urmărire, astfel că chestiunea a rămas nesoluționată” ; totdeodată înaintează și dosarul cu actele referitoare la această chestiune, compus din cinci file, și în care se cuprinde, pe lângă copia ordinului de urmărire mai sus arătat și copia ordinului cu Nr. 51, dat de Ministerul de Război la 2 Maiu 1923 către Consiliul de Război al Corpului 2 Armată, pentru reconstituirea dosarului privitor la Virgil Arion și ceilalți coacuzăți, și în urmarea cărui ordin, ofițerul delegat cu această reconstituire, Locotenentul Vardala Eugen, prin raportul cu Nr. 10 din 8 Iunie 1923 către Primul Comisar Regal al Consiliului de Război, arată că, în urma cercetărilor făcute în scriptele Ministerului de Război Secția III-a a Justiției, a găsit, *ca singur act referitor la această chestiune, și depe care a scos copia aflată la dosar: raportul cu Nr. 4843 din 2 Iunie 1920 al Curței Marțiale către Corpul II de Armată, prin care Comisarul Regal respectiv raportează acestui corp că parte din faptele imputate lui Virgil Arion și celorlalți coacuzăți intră în prevederile decretului-lege de amnistie din 4 Maiu 1920, parte însă din aceste fapte, și în special cel prevăzut în art. 53 Tit. II Adț. din C. J. M. mai sus menționat, nu intră în prevederile acestei amnistii.*

Având în vedere că acestea fiind faptele procesului, reclamantul a susținut în prim rând, după cum s'a arătat și mai sus, că suspendarea ordonată în contra-i de Ministerul pârât la Februarie 1919 ar fi fost nelegală, de oarece pe de o parte nu s'a îndeplinit cu respectarea cerințelor legii învățământului în această privință, iar pe de altă parte, nu s'a verificat cu acea ocaziune seriozitatea și legalitatea urmăririi penale îndreptată împotriva sa de instanțele militare, care, pe baza unui simplu denunț și fără existența ori căror alte probe de vinovăție în sarcina sa, au efectuat arbitrar o asemenea procedare ;

Având în vedere că din actele dosarului relativ la suspendarea reclamantului Virgil Arion, trimis Curței de către Ministerul Instrucțiunii, rezultă că numitul a fost suspendat din învățământ la 21 Februarie 1919 pe baza art. 45 al. 1 și II din legea atunci în vigoare, care prevedea suspendarea de drept a profesorilor în timpul instrucțiunii și judecăței urmată în contra lor, pentru faptele de crimă. Că această suspendare nu s'a întemeiat pe dispozițiunea aliniatului III al textului citat, adăugat prin Decretul Nr. 441/919, menționat de reclamant în virtutea căruia suspendarea putea fi ordonată de Ministru în anumite cazuri, cu îndeplinirea unor anume condițiuni de formă în text prevăzute, și deci nu poate fi vorba în acest caz de nerespectarea

unor atari condițiuni formale, pe care legea le-ar stabili în această privință :

Că, încunoștiințarea făcută Ministerului de Instrucțiune la Februarie 1919 de către organul legal competent, investit de legea militară cu exercitarea acțiunilor publice de natura celei ce se deschidea atunci în contra reclamantului, constituie o justificare legală a măsurii de suspendare ordonată în modul mai sus arătat, de către acest Minister, care nu era îndrituit să examineze, cu acea ocaziune, temeinicia urmăririi efectuată de instanțele militare, în atributul legal al cărora intră în mod exclusiv o asemenea examinare ;

Că de altfel, din copia ordinului de urmărire cu Nr. 9845 din 5/1/919, emis de Comandamentul Corpului II de Armată, și aflată în dosarul trimis Curței de către Consiliul de Războiu de pe lângă acest comandament se stabilește că într'adevăr prin acest ordin s'a deschis acțiune publică în contra reclamantului, astfel după cum se arată și în adresa cu No. 1270/919, prin care Comandamentul încunoștiința pe Minister despre acest fapt ; Că prin el se ordonă formarea actelor de instrucțiune în contra reclamantului, de către Raportorul Consiliului de Războiu permanent, și se însărcinează Comisarul regal respectiv cu executarea urmăririi ; iar împrejurarea, invocată de reclamant, că în acest act nu se precizează anume faptele pe baza cărora el s'a produs, ci se referă numai la denunțul în care acestea ar fi relatate, — act care nu figurează la dosar, fiind desigur pierdut împreună cu dosarul respectiv, — nu ridică acestui ordin caracterul său legal mai sus arătat ;

Că așa fiind, susținerea reclamantului din primul capăt de cerere al acțiunii este neîntemeiată, și în consecință Curtea o înlătură ca atare,

Având în vedere că, prin cea de a doua parte a acțiunii în discuțiune, reclamantul a susținut că menținerea prelungită a suspendării sale timp de 11 ani, fără ca în acest interval acțiunea deschisă în contra sa, de instanțele militare, să fi avut vre-o urmare, fie cu privire la instrucțiunea ei, fie privitor la judecată, constituie din partea Ministerului pârât, care refuză să ia în considerare o asemenea situațiune, o vădită ilegalitate, prin aceia că transformă o măsură destinată a fi accesorie și provizorie într'o adevărată pedeapsă dată în mod abuziv și fără competență ;

Considerând că se stabilește într'adevăr, atât din răspunsurile date de Consiliul de Războiu al Corpului II de Armată, prin adresele cu Nr. 13800 și 22579 din 1930, la relațiunile cerute de Curte, în temeiul jurnalelor sale din 31 Martie și 22 Septembrie 1930, precum și din actele dosarului înaintat Curței de acest Consiliu pe lângă ultima adresă sus arătată, că dosarul referitor la acțiunea publică deschisă în contra reclamantului Virgil Arion și alții, la 5 Ianuarie 1919, a fost pierdut înainte de finele anului 1921 ; Că, procedându-se la reconstituirea lui, în urma ordinului dat de Ministerul de Războiu către Consiliul de Războiu al Corpului II de Armată, la 2 Maiu 1923, „nu s'a putut obține decât copia ordinului de urmărire din

5 Ianuarie 1919 sus arătat astfel că chestiunea a rămas nesoluționată", și nu s'a mai efectuat în contra reclamantului, de atunci și până astăzi, nici un act de instrucțiune sau judecată;

Că această inacțiune prelungită a instanțelor militare, cu privire la acțiunea publică deschisă în Ianuarie 1919 în contra reclamantului, — și anume: de la 12 Noembrie 1920 și până astăzi, — depășind chiar limita intervalului de timp prevăzută de legea penală pentru prescripțiunea unei atari acțiuni, și aceasta după cum arată Consiliul de Răsboiu prin adresele sus menționate, din pricina lipsei de dovezi în cauză, datorită pierderii dosarului respectiv, și imposibilității în care s'au găsit aceste instanțe de a-l reconstitui, — invederează în mod clar intențiunea lor constantă de a înceta instrucțiunea respectivă și a nu mai da curs legal urmăririi începută la 1919 în contra reclamantului;

Că dacă aceste instanțe nu au înțeles să constate această încetare de instrucțiune și urmărire, prin vreunul din modurile pe care legea de procedură penală le consacră în această privință, nu stă în putință reclamantului să le constrângă a o face;

Că situațiunea de mai sus a reclamantului fiind a dusă la cunoștința Ministerului Instrucțiunii, prin notificarea din 21 Decembrie 1929, acesta era îndatorat să o verifice și să o ia în considerare, de oarece textul art. 45 din legea învățământului pe baza căruia a dispus suspendarea reclamantului, prevede formal că numai în timpul instrucțiunii și al judecății profesorii sunt suspendați de drept; cu alte cuvinte, această decădere de drept, creată de lege împotriva profesorului infractor, este numai o măsură accesorie, și deci provizorie, pe timpul cât ține instrucțiunea și judecata infracțiunii; ori, dacă profesorul invederează cu probe certe că această instrucțiune și judecată nu se mai continuă împotriva sa, ci, din contra și-a încetat, în orice mod, cursul său legal, această nouă fază a situațiunii reclamantului, în raport cu urmărirea începută în contra lui, este de natură să justifice încetarea măsurii accesorie de suspendare, căci, în cazul contrariu, prin menținerea ei prelungită, chiar după încetarea oricărei urmăriri, s'ar transforma în adevărată pedepsă, dată în afară de textul legii, ceea ce este inadmisibil;

Că întru cât Ministerul pârât a refuzat să ia în considerare această schimbare produsă în situațiunea reclamantului, prin împrejurarea menționată mai sus, și să-i rezolve cererea ce i-a făcut în acest scop, prin notificarea din 21 Decembrie 1929, reclamantul este în drept să se adreseze acestei Curți, în conformitate cu disp. art. 1 și 4 din legea contenciosului administrativ, pentru a obține recunoașterea dreptului său, de a fi apărat de aci înainte de măsura suspendării la care fusese supus, astfel după cum a și făcut prin cea de a doua parte a acțiunii introdusă la 1 Februarie 1930 și al cărei obiect este în discuțiune acum.

Că așa fiind, această acțiune urmează a fi admisă în parte, în ce privește al doilea capăt al cererei re-

clamantului, dispunându-se încetarea suspendării sale pe ziua de 1 Februarie 1930, data introducerii acțiunii, de când urmează a se dispune și reintegrarea reclamantului în toate drepturile sale de profesor titular la catedra de la Facultatea de Drept din Iași, mai sus menționată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Consilier Al. Gânțoiu, admite în parte.

Semnați: G. T. Ionescu, I. A. Floareș, Al. Gânțoiu

CURTEA DE APEL DIN IAȘI SECȚIA I-a

Audiența dela 1 Octombrie 1930

Președinția D-lui D. Volanschi, Prim-Președinte

Leontina Miller cu Fani Raizovici și Natalia Pelin

DOTĂ. — IMOBIL DOTAL. — INSTRĂINAREA LUI. — ACȚIUNE ÎN ANULARE. — DACĂ ÎI SE POATE OPUNE EXCEPȚIUNEA DE GARANȚIE. — ART. 1248 ȘI 1255 C. CIVIL.

DOTĂ. IMOBIL DOTAL. — INSTRĂINAREA LUI. — MANOPERE DOLOSOSE. — FRAUDĂ. — INDUCEREA ÎN EROARE A CUMPĂRĂTORULUI. — SIMPLA RETICENȚĂ SAU AFIRMAȚIUNE MINCINOASĂ. — ART. 1248 ȘI 1255 C. CIVIL. — ART. 708, 711 ȘI 712 PR. CIVILA.

DOTA. — IMOBIL DOTAL. — INSTRĂINAREA LUI ÎN CONTRA DISPOZIȚIUNILOR LEGII. — ANULAREA VÂNZĂREI. — CUMPĂRĂTOR. — DACĂ POATE EXERCITA DREPTUL DE RETENȚIE PÂNĂ LA RESTITUIREA PREȚULUI. — ART. 1164 ȘI 1255 COD. CIVIL.

1° În cazul când femea cere anularea actului de vânzare a unui imobil, cumpărătorul în contra căruia se exercită acțiunea, nu poate să opue excepțiunea de garanție pentru a respinge acțiunea în anulare, deoarece ce femea fiind proteguită prin dotalitate, nu poate fi lipsită de protecțiunea pe care i-o acordă legea

2° Când femea dotală a întrebunțat manopere doloase sau fraudă pentru a induce în eroare pe cumpărător, dânsa devine responsabilă de dol și de fraudă chiar asupra bunurilor sale dotale; însă pentru aceasta, simpla reticență sau afirmațiune chiar mincinoasă nu sunt suficiente, ci trebuie ca manoperele doloase întrebunțate să fi fost de așa natură în cât să fi pus pe cumpărător în imposibilitate de a verifica situația bunului.

Ast-fel faptul că soția nu a indicat în actul de vânzare că imobilul pe care îl vinde este dotal sau împrejurarea că în actul de vânzare figurează ca vânzător și soțul, nu pot constitui o manoperă doloasă, de oarece în primul caz, cumpărătorul avea posibilitatea de a se informa asupra calității bunului, iar în celalt caz, legea chiar, prevăzând ipoteza când ambii soți vând imobilul dotal, conferă soției dreptul de a cere revocarea actului de vânzare.

3° Dreptul de retențiune nu poate fi exercitat de cumpărătorul unui imobil dotal vândut în contra dispozițiunilor legii, pentru restituirea prețului; acest drept fiind incompatibil cu dispozițiunea art. 1255 c. civil, de

oare ce când legea prevede restituirea unui bun, ar fi contradictoriu, să se admită reținerea bunului pentru asigurarea unui drept, a celui, care dobândise imobilul în baza unui act, pe care justiția l-a revocat.

No. 112 — Admis în parte apelul făcut de Leontina P. Miller în contra sentinței civile a Trib. Fălticeni cu No. 127 din 23 Martie 1929 în proces cu Fani Raizovici și Natalia A. Pelin.

S'au ascultat D-nii avocați Demostene Botez din partea apelantei reclamante Leontina Miller și P. Pogonat din partea apelantelor părâte.

Curtea,

Având în vedere apelul declarat de către Fani Raizovici și Natalia Anton Pelin cu autorizația soțului său Anton Pelin, precum și apelul declarat de Leontina P. Miller în contra sentinței civile a Tribunalului Fălticeni Nr. 127 din 23 Martie 1929 prin care :

„Admite în parte acțiunea intentată prin petiția în reg. la Nr. 21.697/928 de către Leontina P. Miller din Fălticeni contra d-lor Fani Raizovici și Natalia Anton Pelin foastă Raizovici din orașul Fălticeni.

„Declară reziliată vânzarea intervenită între numitele „prin zdelca de vânzare transcrisă la acest tribunal „sub Nr. 886 din 8 Martie 1924 ;

„Obligă pe reclamanta Leontina P. Miller a restitui „pârâtelor suma de zece mii lei prețul vânzării imobilului din acest oraș strada Ștefan cel Mare Nr. 11, „vândut prin zdelca arătată mai sus.

„Respinge cererea de daune făcută de reclamanta „Leontina P. Miller ;

„Admite în parte cererea reconvențională făcută de „Fani Raizovici și Natalia Anton Pelin foastă Raizovici „din Fălticeni prin petiția în reg. la Nr. 35.644/1928 ;

„Obligă pe reclamanta Leontina P. Miller văduvă „din Fălticeni să plătească reclamantelor în cererea „reconvențională Fani Raizovici și Natalia Anton Pelin „foastă Raizovici din Fălticeni suma de 30.000 (trei zeci mii) lei cu titlu de daune“.

Având în vedere concluziunile părților în proces precum și actele aflate la dosarul cauzei ;

Având în vedere că Leontina Miller, prin petițiunea din 27 Iunie 1928, a chemat în judecată pe Fani Raizovici și Natalia Anton Pelin domiciliați în orașul Fălticeni pentru a fi obligate să-i delece în deplină proprietate și stăpânire imobilul situat în orașul Fălticeni Str. Ștefan cel Mare, proprietatea sa dotală, declarând nulă zdelca de vânzare, transcrisă la Tribunalul Suceava sub Nr. 886 din 8 Martie 1924, și să-i plătească suma de 20.000 lei pentru degrađațiunile aduse imobilului ce revendică ;

Având în vedere că prin Jurnalul Nr. 3.688 din 19 Mai 1915 al Tribunalului Suceava, Leontina P. Miller a fost autorizată ca să cumpere cu banii săi dotali imobilul situat în Fălticeni strada Ștefan cel Mare proprietatea preotului N. Oniceanu ; că Leontina P. Miller a cumpărat acest imobil cu prețul de 1.072 lei 90 bani ; că prin actul de vânzare se arată că imobilul cumpărat devine dotal. (Actul de vânzare autentificat

la Tribunalul Suceava sub Nr. 177 și transcris la Nr. 1.395 din 30 Mai

Având în vedere că prin actul intitulat „zdelcă“ cu data din 7 Aprilie 922 și transcris la Tribunalul Suceava sub Nr. 886 din 8 Martie 924, Leontina P. Miller a vândut Nataliei Raizovici și Fani Raizovici o casă situată în Fălticeni Str. Ștefan cel Mare Nr. 11, cu prețul de 10.000 lei, din care a primit la facerea actului suma de 4.000 lei, iar restul de 6.000 lei urmând a fi plătit în două rate egale la 1 Aprilie 1923 și 1 Aprilie 1924 ;

Având în vedere că după cum rezultă din actul dotal autentificat de Tribunalul Suceava la Nr. 808 din 5 Mai 1904 și transcris în registrele de foi dotale la Nr. 14 acelaș an, Leontina Miller, la căsătoria sa cu Petru Miller, și-a constituit dotă o casă situată în orașul Roman, care a fost vândută, după cum rezultă din jurnalul Tribunalului Suceava ce a fost menționat ; și cu suma provenită din acea vânzare s'a cumpărat imobilul, care apoi a fost vândut apelantelor Fani Raizovici și Natalia Raizovici căsătorită în urmă cu Anton Pelin ;

Având în vedere că Petru Miller, a încetat din viață în anul 1927 ;

Având în vedere că Leontina Miller își întemeiază acțiunea sa pe dispozițiile art. 1.248 c. civ. și pe art. 1.249, 1.251, 1.252, 1.253, 1.254 și 1.255 c. civil ;

Având în vedere că prin petițiunea din 11 Noembrie 1928 Fani Raizovici și Natalia Anton Pelin cu autorizația soțului său A. Pelin, au făcut înaintea Tribunalului Baia o acțiune reconvențională, prin care cer ca în cazul când s'ar admite acțiunea intentată de Leontina Miller, să fie obligată a le plăti suma de 80.000 lei cu titlu de daune interese, potrivit art. 1.255 c. civ. și a se admite dreptul de retențiune asupra imobilului până la achitarea sumei ;

Având în vedere că Fani Raizovici și Natalia Pelin prin apelul lor susțin că : acțiunea introdusă de către Leontina Miller urmează a fi respinsă pentru motivul că la încheierea actului de vânzare a întrebuințat manopere frauduloase, după cum constată Tribunalul prin considerentele sale ; că prin petițiunea de apel cer daune astfel cum au fost formulate prin cererea reconvențională ;

Leontina Miller prin apelul său cere să i se acorde suma de 20.000 lei daune pentru motivul că Fani Raizovici și Natalia Pelin au distrus hambarul, șura, gardul și arborii fructiferi din grădină ; că apelanta susține că numai prin greșită interpretare a art. 1.255 c. civ. a fost condamnată să plătească suma de 30.000 lei cu titlu de daune ; că în fine greșit Tribunalul a obligat o să restituie suma de 10.000 lei, care reprezintă prețul vânzării ce l-ar fi primit, de oare ce conform art. 1.164 c. civ. nu s'a făcut dovadă că i-a folosit, și restituirea nu se poate cere de cât în acest caz ;

Având în vedere că conform art. 1.248 și 1.255 c. civ. în timpul căsătoriei nici bărbatul, nici femeia, nici amândoi împreună nu pot înstrăina imobilul dotal, afară de cazurile prevăzute de lege ; că dacă imobilul dotal

a fost înstrăinat afară de aceste cazuri, femeia sau moștenitorii săi poate face a se revoca înstrăinarea în curs de 10 ani, dnpă desfacerea căsătoriei;

Având în vedere ca în cazul când femeia cere anularea actului de vânzare a unui imobil dotal, cumpărătorul în contra căruia se exercitează acțiunea nu poate să opue excepțiunea formulată în maxima:

„*Quem de evictione tenet actio, eumdem agentem repellit exceptio*“, pentru motivul că femeia fiind proteguită prin dotalitate, nu poate fi lipsită de protecțiunea pe care i-o acordă legea; că prin urmare acțiunea în anulare nu poate fi respinsă în baza excepțiunii de garanție;

Având în vedere că atunci când femeia dotală a întrebuițat manopere doloase sau fraudă pentru a induce în eroare pe cumpărător, dânsa devine responsabilă de dol și de fraudă, chiar asupra bunurilor sale dotale;

Având în vedere că art. 708, 711 și 712 pr. civ. stabilesc modul de publicitate a contractului de căsătorie, astfel că oricine contractează cu o femeie căsătorită trebuie să se intereseze de regimul său matrimonial, să ia cunoștință de situația bunului, care face obiectul contractului; că din scopul urmărit de lege prin sistemul de publicitate pe care l-a instituit, rezultă ca o simplă reticență sau afirmațiune chiar mincinoasă, a femeii nu sunt suficiente pentru a înlătura protecțiunea legală a dotei; că responsabilitatea femeii este angajată, când dânsa a întrebuițat manopere doloase, care l-au pus pe cumpărător în imposibilitate de a verifica situația bunului; că prin urmare este necesar că eroarea să fi fost invincibilă;

Având în vedere că apelantele Fani Raizovici și Natalia Pelin pentru a dovedi dolul din partea vânzătoarei Leontina Miller, se referă la faptul că prin actul de vânzare nu se arată că imobilul este dotal, și că în act figurează ca vânzător și soțul;

Având în vedere că numai faptul că Leontina Miller n'a indicat în actul de vânzare că imobilul pe care-l vinde este dotal, nu poate constitui, după cum s'a arătat mai sus, o manoperă doloasă; că persoanele care au cumpărat bunul dotal au avut posibilitatea de a se informa asupra calității bunului, contractul dotal fiind transcris;

Că împrejurarea că în actul de vânzare figurează ca vânzător și soțul, nu poate constitui o manoperă doloasă pentru motivul că înseși legea prin textele menționate mai sus, prevede ipoteza când ambii soți au vândut un imobil dotal, și totuși conferă soției dreptul, și în acest caz, de a cere revocarea actului de vânzare;

Că, Tribunalul prin sentința apelată mai relevă ca un element al fraudei și faptul că Leontina Miller a refuzat să primească a treia rată din prețul vânzării; că această împrejurare nu poate fi reținută ca valabilă, fiind că e posterioară încheerii actului de vânzare, și din punct de vedere logic nu se poate deduce concluzia că constituie o manoperă în scopul de a ascunde dotalitatea imobilului;

Având în vedere că Fani Raizovici și Natalia Pelin declară că au plătit din prețul vânzării 7000 lei pe care i-a primit Leontina Miller iar 3000 lei i-a consemnat la dispoziția acesteia; că Leontina Miller recunoaște că a primit suma de 7000 lei, iar că suma de 3000 lei consemnată, n'a ridicat-o, fapt necontestat de către Fani Raizovici și Natalia Pelin;

Având în vedere că conform principiului stabilit de art. 1164 c. civ. femeia măritată care exercită acțiunea în resciziune în contra angajamentelor ei, nu restituie ceace a primit în urmarea acelor angajamente, decât dacă s'a folosit și în măsura în care s'a folosit;

Că după cum rezultă din Jurnalul Tribunalului Nr.

4119 din 19 Martie 1929, avocatul Leontinei Miller, care se afla prezentă, a declarat că aceasta se obligă a depune suma de 10.000 lei, prețul vânzării; că această declarație este opozabilă Leontinei Miller în cea ce privește restituirea prețului vânzării; că în ori ce caz nu se mai poate admite că suma primită ca preț al vânzării nu i-a folosit, după ce a declarat că se obligă a o restitui;

Că, Leontina Miller nu poate fi însă obligată de a restitui decât suma de 7000 lei pe care efectiv a primit-o, rămânând ca apelantele să ridice dânsese suma de 3000 lei, ce au consemnat-o, după cum s'a arătat mai sus;

Având în vedere că Curtea prin Jurnalul Nr. 3095 din 26 Noembrie 1929, a admis după cererea formulată de Fani Raizovici și Natalia Pelin, o expertiză pentru a se stabili valoarea îmbunătățirilor aduse imobilului, precum și plus-valuta dobândită de imobil; că s'a admis deasemenea dovada cu martori propusă de ambele părți.

Având în vedere că din declarațiile martorilor Costache Ciobanu și Constantin Rusu, se constată îmbunătățirile făcute de către Fani Raizovici și Natalia Pelin; că din declarațiunile Olgăi Miller și Maria Petrescu rezultă că atunci când casa a fost vândută, se afla un hambar, un grajd și un măr, pe care Anton Pelin l'a tăiat;

Având în vedere că din raportul de expertiză se constată că: îmbunătățirile făcute de Fani Raizovici și Natalia Pelin se ridică la suma de 16700 lei și care reprezintă plus valuta imobilului din care scăzându se stricăciunile cauzate de către părâte, rezultă suma de 7800 lei, la care urmează a fi obligată Leontina Miller de a plăti acestora;

Având în vedere că dreptul de retenție nu poate fi acordat apelantelor nici pentru restituirea prețului vânzării, nici pentru suma datorită ca plus valută a imobilului, pentru motivul că fondul dotal, care a fost înstrăinat în contra dispozițiunilor legii, trebuie să reîntre fără întârziere în patrimoniul femeii, pentru a servi destinațiunei sale; că pe altă parte dreptul de retenție este incompatibil cu dispozițiunea art. 1255 c. civ., de oare ce când legea prevede restituirea unui bun, ar fi contradictoriu, ca să admită reținerea bunului pentru asigurarea unui drept, a celui, care dobândise imobilul, în baza unui act, pe care Justiția l'a revocat; că deci urmează a fi respinsă cererea de a se acorda dreptul de retenție;

Având în vedere că din faptele expuse rezultă că apelul formulat de către Leontina Miller urmează a fi admis în parte, reformându-se în parte sentința tribunalului; că apelul declarat de către Fani Raizovici și Natalia Pelin nefiind fondat urmează a fi respins;

În ce privește cheltuelile de judecată, se obligă pe Fani Raizovici și Natalia Pelin, de a plăti Leontinei Miller suma de una mie lei, cheltueli de judecată în instanța de apel;

Pentru aceste motive, redactate de D-l Prim Președinte, admite în parte apelul declarat de Leontina P. Miller.

Semnați: *D. Volanschi, E. P. Stănescu, M. Cațichi.*

ERRATA

În discursul D-lui Prim-Președinte I. Stambulescu publicat în No. 2 al „Dreptului“ de la 18 Ianuarie s'au strecurat următoarele erori de tipar cari se rectifică astfel:

La pagina 10 în coloana I și II numele autorului citat este Ernest Faye iar nu Faze cum din eroare s'a tipărit.

La pagina 11, coloana I, rândul 3, în loc de: „Că de aci rezultă motivarea Inaltei Curți“ se va citi: „Că de aci rezultă motivează Inalta Curte“.